

On The 60th Anniversary of the death of Helena Radlińska Introduction

Wiesław Theiss

University of Warsaw, Warsaw, Poland

The statements in this section of the quarterly are the result of the seminar entitled: “Living environment and social education”, which was held on October 10, 2014 in Warsaw. The seminar was organized in the 60th anniversary of the death of Helena Radlińska (see a further report on the seminar presented by Agnieszka Naumiuk). The aim of the seminar was to reflect on the historical contribution of Radlińska to the development of Polish social pedagogy, as well as an attempt to look at the heritage of Radlińska in today’s global world perspective. These two objectives of the seminar were connected around the following main issues: Are the scientific concepts of Radlińska only a distant, idealistic activist’s visions of educational support of human development and reconstruction of the world, that require a paradigm shift? Or maybe Radlińska’s standpoint is still a set of current and living ideas and principles, led by the main principle of social education, as well as the principle of the common good, social responsibility and solidarity?

In the presented group of writings the opening text is Own biography of Helena Radlińska. This important document is dated around 1950/1951 and has not been previously published. Tadeusz Pilch has drawn a synthetic line of the development of social pedagogy, as seen in the perspectives of the ideological as well as institutional and personnel development; the second of these perspectives is illustrated in the form of the original “Tree of social pedagogy”. Maria Mendel’s article is an attempt to shift the intellectual bridges between the question of “invariants” in social pedagogy, and what new sociocultural concepts bring, including the position of posthumanism. Władysław Szulakiewicz brought in his text our attention to the aspect of important role in Radlińska’s work of historical research, enriching the point of view of social pedagogy and determining the specific methodology of the discipline. Jerzy Modrzewski and Barbara Kromolicka write about their personal roads to scientific study of Radlińska’s achievements and on a sense of this “meeting” in a wider context of historical and social conditions. Two last articles focus on one of the main categories of Radlińska’s concept: socio-educational activity. Bohdan Skrzypczak characterizes modern variations of this type of activity, and Wiesław Theiss describes the understanding of “social experimentation” term used by Radlińska in her works.

W 60. Rocznicę śmierci Heleny Radlińskiej Wprowadzenie

Wiesław Theiss

Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska

Wypowiedzi przedstawione w tej części kwartalnika są pokłosiem seminarium, które odbyło się 10 października 2014 roku w Warszawie pt. „Środowisko życia i edukacja społeczna. W 60. rocznicę śmierci Heleny Radlińskiej” (zob. publikowane w niniejszym tomie Sprawozdanie z ogólnopolskiego seminarium naukowego „Środowisko życia i edukacja społeczna. W 60. rocznicę śmierci Heleny Radlińskiej” autorstwa Agnieszki Naumiuk). Celem seminarium była refleksja nad historycznym wkładem Heleny Radlińskiej w rozwój polskiej pedagogiki społecznej, a także próba spojrzenia na dziedzictwo Radlińskiej w perspektywie dzisiejszego globalnego świata. Obydwa cele spotkania łączyły następujące główne problemy: czy poglądy naukowe Radlińskiej są odległą już tylko, idealistyczno-społecznikowską wizją edukacyjnego wspierania rozwoju człowieka i przebudowy świata i wymagają paradygmatycznej zmiany? Czy może stanowisko Radlińskiej to zbiór ciągle aktualnych i żywych idei oraz zasad, na czele z zasadą edukacji społecznej, jak i zasadą dobra wspólnego, odpowiedzialności i solidarności społecznej?

Grupę prezentowanych tekstów otwiera Życiorys własny Radlińskiej. Ten ważny dokument pochodzi z przełomu 1950 i 1951 roku i nie był dotąd publikowany. Tadeusz Pilch zarysował syntetyczną linię rozwoju pedagogiki społecznej, widzianą w perspektywie ideowej oraz instytucjonalno-personalnej; drugie z tych zagadnień ilustruje oryginalne „drzewo pedagogiki społecznej”. Artykuł Marii Mendel jest próbą przetrucenia intelektualnych pomostów pomiędzy pytaniem o „niezmienniki” w pedagogice społecznej, a tym, co przynoszą nowe koncepcje społeczno-kulturowe, w tym stanowisko posthumanizmu. Ważną rolę w twórczości Radlińskiej zajmowały badania historyczne, wzbogacające punkt widzenia pedagogiki społecznej i decydujące o specyficznej metodologii tej dyscypliny, na co zwraca uwagę tekst Władysławy Szulakiewicz. O osobistej drodze do naukowego poznania dorobku Radlińskiej i znaczeniu tego „spotkania” piszą – na szerszym tle warunków historycznych oraz środowiskowych – Jerzy Modrzewski oraz Barbara Kromolicka. Dwa ostatnie opracowania skupiają się na jednej z głównych kategorii koncepcji Radlińskiej – działaniu społeczno-edukacyjnym. Bohdan Skrzypczak charakteryzuje dzisiejsze odmiany tego rodzaju aktywności, a Wiesław Theiss przybliży rozumienie stosowanego przez Radlińską terminu „doświadczalność społeczna”.